

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ

Актуальність теми. Проблема формування духовних цінностей студентської молоді завжди була однією з найбільш актуальних. Держава, суспільство розуміють, що студенти виступають як активна сила політичних змін, від їхніх світоглядних життєвих позицій та практичних дій залежить майбутнє країни.

Проблема в тому, що ми живемо в не прості часи. Майже рік весь світ живе в умовах жорсткого карантину. Людство уперше переживає пандемію в обставинах, де практично миттєво поширюється інформація. Актуальність теми пов'язана з тим, що пандемія – це небезпечна проблема для людства, але водночас дуже мало наукових робіт написано на цю тему. І саме зараз, дуже важлива думка сучасної молоді на ті події, що сьогодні нас оточують.

Тому питання впливу світової пандемії на формування духовних цінностей сучасної молоді сьогодні є надзвичайно актуальним, оскільки ця сучасна проблема, на даний момент, турбує кожную людину і диктують нові умови взаємодії особистості зі світом.

Досліджували проблеми формування духовних цінностей молоді такі видатні філософи: Е. Лібанов, В. Кононенко, С. Франк, В. Андрущенко, М. Михальченко, О. Саган, В. Кремень, Л. Губерський, І. Надольський, В. Пазенюк, В. Шинкарик, В. Воронкова, В. Бех, В. Кононенко, П. Ситник, В. Трошинський та інші.

Вплив пандемії на процеси сучасності досліджували: С. І. Смірнова, М. В. Супотницький, К. Н. Токаревич, Т. І. Грекова, Ювал Ной Харарі та інші.

Мета дослідження: соціально-філософський вимір феномена духовних цінностей та аналіз ролі світової пандемії у сучасному світі.

Завдання дослідження: визначити вплив світової пандемії на формування особистості молоді в умовах жорсткого карантину.

Об'єкт дослідження: ідентифікація масштабу світової пандемії на формування духовних цінностей сучасної молоді.

Предметом дослідження: особливості та специфіка впливу світової пандемії на формування духовних цінностей сучасної молоді.

Кожна епоха розвитку людства формує і вносить свої корективи в культурний та суспільний лад суспільства. Піддаючись зовнішнім і внутрішнім чинникам, їхній світогляд та цінності життя змінюються. Актуалізація вічного питання духовних цінностей, найбільше загострюється, в разі радикальних змін в кризових періодах історії. Це спонукає до формування різних громадянських позицій, творення індивіда, пошуку власного «Я».

Соціальні дослідження дозволяють нам зрозуміти, що молодь орієнтується на матеріальних цінностях. Їх цікавить матеріальне збагачення, гроші, створення бізнесу, власний імідж, керівництво. Чітке усвідомлення необхідності вищої освіти та здобування знань. Постійне самовдосконалення, різні хобі і інтереси, нестандартне мислення, активність, сміливість, стресостійкість, інтелект - все це є невід'ємними інструментами для образу сучасної молоді.

Молодь є досить активними в політичному житті, беруть участь абсолютно в різних сферах життя своєї країни, цікавляться спортом, соціальним життям, екологією, стараються бути корисними скрізь. Створюють різні стартапи, підкорюють іноземних інвесторів, своїми винаходами вражають весь світ [2, с. 142].

Інтелектуально-освітні цінності необхідно розглядати в ракурсі розумового, творчого потенціалу, який, на жаль, значно знизився за останні роки. Цей феномен вчені пов'язують, насамперед, з погіршенням фізичного та психічного здоров'я молодого покоління [7, с. 90].

Разом з накопиченням мудрості поколінь в суспільстві виникає і духовна культура. Вона передається, зберігається і збагачується новими надбаннями людства. Українське суспільство можна назвати трансформаційним, адже воно налаштовується на нові пріоритети, які виступають демократичними цінностями [1, с. 25].

Етнічна свідомість, нинішнього українця, його патріотизм, діяльність, відповідальність за розквіті збереження духовності та культурних досягнень української держави [7, с. 89].

Журналісти стимулюють до формування «духовних основ» життя і суспільства, зростання етнічної свідомості, гуманітарні науки спрямовані на формування морального розквіту особистості [2, с. 138].

Ціннісні особистості не тільки визначають мотивацію індивідуальної поведінки, але й складають світорозуміння особистості. Ціннісні орієнтації молоді формуються в процесі її соціалізації під впливом виховання та навчання. Оскільки інтерес до сучасної молоді, як до важливого фактору політичного життя суспільства, постійно збільшується, системі освіти, очевидно, слід звертати увагу на те, щоб гуманітарні науки краще сприяли формуванню необхідних для суспільства ціннісних орієнтацій молодих людей, адже – це реальна політична сила [3, с. 47].

Проблема піднесення української спільноти до найвищого для сучасної епохи рівня цивілізації і культури та інтегрування України у європейське співтовариство актуалізує потребу у вихованні громадянина-патріота, гуманіста і демократа. Очевидно, що без таких універсальних моральних і патріотичних цінностей як чесність, совість, відповідальність, гідність, толерантність, свобода, патріотизм не можна сподіватися на поліпшення ситуації у країні. Проблема моралі і патріотизму це вже не просто сфери філософії чи педагогіки [1, с. 22].

Зважає розвитку патріотизму підрастаючого покоління і така об'єктивна реальність, як відсутність національної ідеологічної єдності й відповідної суспільної консолідації й недостатня сформованість громадянського суспільства. Громадянське суспільство передбачає трансформацію моральної, правової культури громадян, розвитку патріотизму й національної самосвідомості [7, с. 91].

За результатами сьомої хвилі Світового дослідження цінностей у 2020 році, для більшості молодих людей основними пріоритетами є сім'я (2020 – 99,3%), здоров'я (2020 – 93,5%), друзі та знайомі (2020 – 90,2%), вільний час (2020 – 84,2%), робота (2020 – 81%), релігія (2020 – 66,7%), політика (2020 – 31%) [8].

Сьогодні ми можемо спостерігати по усьому світу психічне напруження в суспільстві, пов'язане з пандемією коронавірусу. Щоб відповідати вимогам сьогодення і бути спроможним до конструктивного самореалізації, людина повинна бути тілесно і психологічно здоровою, мати духовний імунітет для протистояння руйнівним зовнішнім факторам.

Феномен пандемії – як своєрідна епідеміологічна криза – це поширення нового захворювання в світових масштабах. Сьогодні ми маємо справу з коронавірусом. ЗМІ нагнітають масове психічне напруження щодо карантину та жахливих наслідків зазначеної пандемії. Люди, заражені страхом перед хворобою, вороже ставляться до хворих та до інших людей в цілому (як потенційних носіїв вірусу). Відтак, коронавірус став своєрідним моральним тестом на людяність, на любов до ближніх [4, с. 90].

Під час пандемії коронавірусу в соціальних мережах існували різні міфи, які стосувались цієї проблеми. Варіанти були різні, люди налякані появою нового вірусу, через свою необізнаність, придумували різні причини і наслідки появи вірусу. Починаючи з вишок 5-G до дезінфікування через гелікоптери. Були й такі випадки, що шахраї намагалися нажитись на паніці людей, продаючи їм, нібито, вакцину від коронавірусу [6, с. 78].

І лише нещодавно американська фармацевтична компанія «Pfizer» та «BioNTech» заявили про створення першої ефективної вакцини від коронавірусу. Цю вакцину протестували на 43500 людей у шести країнах, і не було жодних проблем з її безпечністю [7].

Цю вакцину розробили надзвичайно швидко - до цього жодна інша вакцина не демонструвала таку високу ефективність за такий короткий проміжок часу. І вона, здається, є ефективнішою, ніж передбачали. Але, питання ще лишаються - скільки триває імунітет, чи є вакцина настільки ж ефективною для людей похилого віку з високим ризиком, чи перешкоджає вона поширенню вірусу, чи лише появи симптомів. До того ж попереду ще довгий і складний шлях. Виготовити велику кількість доз, а потім щепити сотні мільйонів людей по всьому світу - це величезний виклик. Тож маски для обличчя та соціальне дистанціювання, ймовірно, залишаться у нашому житті ще на деякий час [7].

В результаті дослідження ми прийшли до таких висновків.

Формування цінностей молоді в сучасному українському суспільстві здійснюється під впливом багатьох чинників. Тому зараз, для молодих людей дуже важко зрозуміти що для них справді є важливим, а що менш цінним. Вони самі розставляють собі пріоритети, від яких дуже сильно залежить їхнє майбутнє.

Коронавірус дуже сильно вплинув на формування суспільної думки сучасної молоді. Адже, до появи коронавірусу люди менш цінували життєво необхідні речі. З появою «Covid-19» сучасна молодь почала більше часу приділяти своїй здоров'ю, сім'ї, друзям та знайомим. Всі інші цінності, які ще рік назад займали перші місця відійшли на задній план.

Список використаних джерел

1. Дмитрук Н., Падалка Г., Кіреєв С. та ін. Цінності української молоді. Результати репрезентативного соціологічного дослідження становища молоді. Київ, 2016. URL: http://dsmsu.gov.ua/media/2016/11/03/23/Zvit_doslidjennya_2016.pdf.
2. Бліхар М. П. Вищий навчальний заклад як середовище формування духовності студентської молоді. *Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики*. 2017. Вип. 73. С. 136–147.
3. Бліхар М. П. Нова духовність у глобалізаційному вимірі. *Scientificdiscussion (Praha, CzechRepublic)*. 2018. № 16. Vol. 2. P. 35–42.

4. Луканова В. В. Пандемія як антисистема: аналіз конститутивних аспектів. *Науково-теоретичний альманах Грані. Том 2. № 11.* 2018. С. 86–93.
5. Туманенко В. В. Філософське дослідження пандемії: історичні та релігієзнавчі передумови. *Грані: Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах.* 2011. №3. С. 76–79
6. Щербакова Н. В. Ідеологічний супровід трансформацій ціннісних настанов молоді як детермінанта оптимізації розвитку її моралі: філософський аспект. *VERSUS. Науково-теоретичний часопис.* Мелітополь. 2015. Вип.1 (5). С. 89–93.
7. Баранова А. Коронавірус. Інструкція з виживання: електронна книга. Київ : Наш формат, 2020. 144 с.
8. Україна у Світовому дослідженні цінностей (WVS-7). 27 жовтня 2020. URL: <https://sapiens.com.ua/ua/publication-single-page?id=140>.